

Life and End in the Poem *The life of the world*

Daniela DUMINICĂ

*Le chroniqueur du XII-ème siècle, Miron Costin propose par le poème philosophique **La vie du monde** la première vision eschatologique de la littérature roumaine. Le destin tragique de la condition humaine déclenche la méditation sur l'éphémérité et l'irréversibilité du temps, mais la perspective du final du poème développe les sentiments de l'instabilité et de la pauvreté. Bref, le poème proclame les valeurs de la vie dans l'épreuve de l'homme de dépasser sa propre condition par ses accomplissements.*

Mots-clés: poème, condition humaine, l'irréversibilité du temps.

Through the philosophical poem *The life of the world*, written between the years 1671-1673, Miron Costin is part of a series of Romanian literature creators. His work has a didactic character which arranges the lyrical theme of the slippery fate (*fortuna labilis*) summarized in the motto in Ecclesiast part 1: *the depletion of depletions and everything is a depetion*.

Even from the preface the author confesses his intention to demonstrate the poetic possibilities of the Romanian language. He tries to raise it at the rank of language of culture. *Poftind ... să vază că poate fi și în limba noastră acest feliu de scrisoare ce să chiamă stihuri* Costin realizes in a humanist manner a process of emancipation and sanctification of "the vulgar language"¹.

In the Preface created like a short discourse about versification the historian exposes the conditions that verses must usually fulfill: the measure - *Stihul iaste nu ca alta scrisoare deslegată, ci iaste legată de silave cu număr... Deci de aceste silave, stihurile ceaste ce sriu într-această cărțulie au 13 silave, iară se pot și în 9 și în 7 a face, și sînt într-alte chipuri stihuri la alte limbi, cum iaste elineasca și letineasca; the rhyme ...decu are și altă datorie stihul: cuvintele ceale <de la> sfîrșitul stihului a douauă stihuri să se întocmească într-un chip, pe o slovă să se sfîrșească, cum iaste: ața-viața; frunte-munte; spume-lume"; pointing out the hiatus "unde se vor prileji trei slove, căroră le zicem unoglasnice - adică «de un glas» (vocală) - cum iaste a, e, i, o, acestea de se vor prileji trei alătura, să lipsească una, cum iaste: nice o avuție. Aice caută că o iaste între e și între a, deci*

¹ G. Ivașcu, *Istoria literaturii române*, vol. I, Editura Științifică, București, 1969, p. 184. Autorul îl include, de aceea, într-o „Pleiadă românească”, pornind de la afirmațiile din *Predoslovie*, interpretate ca „Defense et illustration”.

o piere și vei citi: nice-avuție i proci. Alta: pentru această slovă î, când va avea înaintea sa iar o slovă unoglasnică, se întunecă, cum veți găsi între stihuri un stih într-acesta chip: mari împărați și vestiți, care nu-l citi: mari împărați...ci: mar' împărați.

For Miron Costin poetry is a flamboyant discourse which arranges historical or religious themes (*lucrurile și laudile împăraților, a crailor, a domnilor și începăturile țărilor și a împărăției lor*), (*cântările sfinții biserici, stihurile, canonile, antifoane, cu carile, ca cu niște pietri scumpe și flori neveștejite, au împodobit biserica*). That is why poetry called verses is never seen as believable fiction but as flamboyant truth.

Costin does not use the notion of poet. For him Homer is a historian² and Ovidiu³ is a mentor, which means that according to a literary conception he places himself under the medieval or byzantine sign of the domination of rethorics to the disadvantage of poetics, illustrating a vision which characterizes the Romanian culture before Budai-Deleanu⁴.

The mentioning of the names Homer and Vergiliu, the eulogizing of Antiquity which is “full of spirit”, portrays, as Al Dutu was stating - a reconsideration of an esthetically dominant culture - the ancient one, from which the medieval culture had gone far away as it had imposed the things to which the words referred (*res non verba*) to the disadvantage of “the mysterious glowing of verbal splendor”⁵.

Alexandru Piru (1970 I, 134 and the following) and Dumitru Velciu have underlined the fact that all the motives from which the philosophy of the poem *The life of the world* is inspired come from the medieval religious literature and from old Latin poets. “The spirit of the poem is a Christian one, the poem being a typical tearfulness on the subject of universal death, without any individualistic accent”⁶.

The whole theme of Miron Costin's work is concentrated in this first original work, the poem *The life of the world*⁷, a meditation which updates in a sentimental shape the biblical lamento on the theme *vanitas-vanitatum* and the related motives (*ubi sunt, the wheel of fortune*), frequent in Middle Age literature⁸.

The theme of this poem has a meditative nature and it contains the conclusion to which the human being always arrives. Reaching maturity the human being starts

² M. Costin, *Opere*, ediție critică cu un studiu introductiv, note, comentarii și variante, indice, glosar de P.P. Panaitescu, E.S.P.L.A., București, 1958, p. 318.

³ *Ibidem*, p. 248, 265.

⁴ I. Em. Petrescu, *Configurații*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2002, p. 49.

⁵ Al. Duțu, *Coordonate ale culturii românești în secolul XVIII (1700 -1821)*, *Studii și texte*, E.P.L., București, 1968, p. 40.

⁶ N. Manolescu, *Istoria critică a literaturii române*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1997, p. 30.

⁷ Compus înainte de 1673, conform cronologiei operei stabilită de P. P. Panaitescu, a cărei ediție o utilizăm în continuare: M. Costin, *Opere*, ed. critică, studiu introductiv, note, comentarii, variante, indice și glosar de..., E.S.P.L.A., București, 1958; *Viața lumii*, p. 318-323.

⁸ I. Em. Petrescu, *op. cit.*, p. 49.

to slide towards “the great pass”, which is getting closer: “The emptiness of emptiness... everything is empty”. From medieval Latin the literary motive passed on to the romantic literatures, gaining a delicate interpretation in the lyrical work of François Villon at the beginning of the XVth century in *Ballade des dames de jadis*. The same motive appears in the reflections of a Moldavian diac who was ending a lordish act for the church Hangul, from January 14th 1628: ”Am văzut și am cunoscut că nici o mărire nu este stătătoare pe pământ care să nu împărtășească morții, ce ca o floare se veștejește și ca umbra trece și se strică tot omul”⁹.

In Italian literature this theme was transmitted until late in the religious lyrical area of the XVIth century, reaching, through the Polish students, the literature which was well known to the Moldavian historian.

The structure of the poem implies the arrangement of two ancient themes. The first one is *fugit irreparabile tempus* and then comes *fortuna labilis*. In the first part of the writing the theme of time passing irreversibly, disappearing forever, with no chance to come back, is developed in a manner which stresses true expressive valencies. Miron Costin perceives the art of writing the same way that ancient people did and very similarly to the people of the Middle Age, as a craft.

In Miron Costin’s work the literary theme *fortuna labilis*, just like in the case of Neagoe Basarab has *The Bible* as a source, more precisely Ioan Hrisostom, *The Ecclesiast* and *David’s Psalms*. Between the biblical sources and Costin’s work there intervene Latin and Medieval poets, *The History of Alexander The Great* by Quintus Curtius and *Istoriile Râmului*, the collection of stories and jokes from the XIIth and the XIVth century, *Gesta Romanorum cum aplicationibus moralisatis ac mysticis*¹⁰. The poem is marked by ancient classicism with some ideas from Ovidiu - *Triste* and *Pontice*; Horațiu - *Ad Postumum, Ode*; Vergiliu- *Eneida*.

As a whole the work of this historian imposes a classical ideal through his solid admiration for Antiquity, about which he says it is “full of spirit and wise in its writings”. Miron Costin became familiar with the classical writers at the Polish School of Humanism. The poem *The life of the world* contains all the motives present in the similar creations from Western literature.

The life of the world begins with a generally-human meditation which underlines the fragility of human life. *A lumii cântu cu jale cumplită viață,/ Cu griji și primejdii, cum ieste și ața*. The comparison of life with the fragile thread is borrowed from ancient literature and at a certain moment in time it will also pass on to the folklore creations.

A simple comparison between the verses of the Latin poet Ovidiu and Miron Costin’s creation, emphasizes the similarity of structures, motives and the reference to the same fundamental experiences. *Omnia sunt hominum tenui pendentia filo - A lumii cântu cu jale cumplita viață/ Cu griji și cu primejdii cum este și ața/ Pre*

⁹ Apud V. A. Urechia, *Schițe de istoria literaturii române*, București, 1885, p. 127.

¹⁰ Al. Piru, *Istoria literaturii române de la origini până la 1830*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977, p. 107.

subțire și-n scurtă vreme trăitoare/ O, lume hicleană, lume înșălătoare. The verses which underline the traps of human existence complete the introduction and anticipate an enumeration of comparisons on the theme of *fugit irreparabile tempus*.

The fate of the unhappy poet offers one more example of instability, underlining the motives of Costin's sadness. The exile of the latin poet had produced a strong impression even from Renaissance. The comparison of life appears in the first verses combined with the enumeration of the famous men who died under "the wheel of fortune". Here we can also find a motive from Ioan Hrisostom. The motive of the wheel of fortune and the one of instability are the main elements which make up Miron Costin's poem.

From a stylistic point of view the writers of the time frequently use the comparison. The beginning part of the poem is a harmonious combination of comparisons. The intensity of these expressions is gradual. The drama of the poem is amplified as well as the emotions. The series starts with the comparison which makes the abstract notion of time accessible, through elements connected to the daily life. Time passes in an irreparable way, nothing can turn it back. The units of measurement for time are present through concrete elements. *Fug vremile ca umbra*, like a summer shadow which gradually disappears, *nici o poarta /A le opri nu poate*. The poetic idea catches the passing of the time, but the diverse and expressive images try to propose an imagistic variety. The idea is suggested through the always new repetitions; the writer wants to increase the effects: *Trec toate prăvălite/ Lucrurile lumii și mai mult cumplite*. There is a resemblance between the passing of time and the flowing water which is realized in a plastic manner: *ca apa în cursul său cum nu să opréște,/ Așa cursul al lumii nu să contenéște*. Later on in the poem the stylistic registry changes once again. The elements of the passing of time become implicitly expressed and imply a series of rethorical interrogations: *Fum și umbră sîntu toate, visuri și părére./ Ce nu petréce lumea și-n ce nu-i cādére?/ Spuma mării și nor suptu cer trecătoriu./ Ce e în lume să nu aibă nume muritoriu?*

In the poem Costin meditates about the irreversible passing of time and about the shortness of life: *Trec zilele ca umbra; ca umbra de vară,/ Cèle ce trec nu mai vin, nici se-ntorcū iară/ Tréce veacul desfrânatul, trec ani cu roată/ Fug vremile ca umbra și nici o poartă/ A le opri nu poate*.

The succession of comparisons belonging to the author is completed through the introduction of some new elements in order to modulate the poetic discourse. The author's comparisons are replaced with some new ones, on the same theme: *Zice David, prorocul: Viița ieste floare,/ Nu trăiește, ce îndată ieste trecătoare./ Viierme sîntu eu, și nu om, tot acela strigă*. These new elements strengthen the authority of the meditation and amplify it.

The poem continues with a new expressive valence. At the beginning we find a series of acknowledgements on the fragility of the human condition. Then the verses go on with an enumeration of exclamations and rethorical interrogations.

Their presence is necessary to accentuate and anticipate the categorical conclusion: nothing is eternal, everything conforms to the passing of time. *O, hicleană, în toate vremi cum să nu să plîngă/ Toate cîte-s pre tine! Ce hălăduiește/ Neprăvălit, strămutat? Ce nu stăruiește/ Spre cădere de tine? Tu cu vrême toate/ Primenești și nimica să stea în véci nu poate.*

The tone of the lyrical discourse becomes solemn, the presented elements gain high valences. Here we do not find any concrete elements and in the centre of the apocalyptic image we have the universe itself, God's supreme creation. Even these dimensions of the microuniverse submit to the end. *Ceriul faptu de Dumnezeu cu putere mare,/ Minunată zidire, și el firșit are./ Și voi, lumini de aur, soarile si luna,/ Întuneca-veți lumini, veți da gios cununa.* The end cannot be avoided and God's creations submit to the passing of time. In the end everything will die and disappear. *Voi, stéle iscusite, ceriului podoba,/ Vă așteaptă groaznică trîmbiță și doba.*

The universal structure "the sky as lights of goldthe sun and the moon as good stars", is not portrayed by Costin as an image of the divine harmony, on the contrary it is imagined as a masque of death, and the poet's voice foresees the apocalyptic agony of the elements. In Costin's poem the world is born only to live its cyclic agony, fulfilling the cruel game of death, being betrayed by the deceiving wheel of fortune. From the point of view of its theme and its poetic figures of speech, *The life of the world* the first literate poem in Romanian literature, remains in the spheres of lyrical creations specific to the European literature of the Middle Age.

In Costin's vision the process of swoop of the worlds betrays the spherical structure of the universe on the basis of a cosmologic model that broke from the image of the harmonious and cyclic cosmos of Platon's conception, getting close to the cosmologic vision where the worlds are born and die, and the cosmic substance is no longer incorruptible, it also submits to the erosion power of time¹¹.

The temporality of the poem is a tragic one. It has a meaning of fall and also an ironical sense - *Sub vreme stăm, badjocura, amăgire, hiclenie, înșelătorie.*

A first group of literary motives takes shape: temporality – fall – divine irony, which mainly has as a basis the biblical motives, frequently arranged in the literature of the Middle Age. The poem has another secondary group of motives. It will prevail in *Letopiseșul Țării Moldovei* and it is present in the verses *Fărșitul cine caută vine la mărire,/ Fapta nesocotită aduce perire.*

In Costin's poem time becomes the measure of the agony of the worlds, empires and human generations and so the poem is conceived like a continuous, cyclic, universal movement. Time becomes the *wife* of the world, or the *wife* of luck and it is not seen as a time of birth or blossom. Time is the measure of the *fall* or *swoop*. The poet's worlds have only one movement, the flow, the collapse towards death: *Fug vremile ca umbra și nici o poartă/ A le opri nu poate. Trec toate prăvălite!.../*

¹¹ I. Em. Petrescu, *Eminescu. Modele cosmologice și viziune poetică*, Editura Minerva, București, 1978, p. 52.

Ce nu petrece lumea și-n ce nu-i cădere?/ .../ Ce hălăduiește/ Neprăvălit, strămutat? Ce nu stăruiește/ Spre cădere de tine? .../ ... Vremea toate le surpe .../... Așa jocurește/ Împărățiile lumii, așa prăvălește/ ... / Așa ne poartă lumea, așa amăgește/ Așa înșală, surpă și batjocorește.

In the spirit of the medieval and particularly Latin poets, Costin meditates upon the stormy image of the world. He is touched by a state of deep pessimism, announcing the break of the entire world: *Nu-i nimica să stea în veaci, toate treace lumea./ Toate-s nestătătoare, toate-s niște spume.*

Above everything only God does not submit to the cyclic image of death: *Tu, părinte al tuturor, Doamne și împărate,/ Singur numai covârșești vremi nemăsurate./ Célelalte cu vremea toate să să treacă./ Singur ai dat vremilor toate să petreacă./ Suptu vréme stăm, cu vréme ne mutăm viața,/ Umblăm după a lumii înșelătoare față.*

With these remarks, ends the first part of the poem, which arranges the theme of the passing of time *fugit irreparabile tempus*, which continues in the next verses, but introducing the motive *ubi sunt*. Up to here the poem is exclusively dedicated to the theme of the irreparable passing of time.

With the same thematic and expressive value, in stressing the pessimism, the poet develops the concern in *fortuna labilis*. The ephemeral condition of the human being is underlined in these two aspects: - time which passes irreversibly and fate which in an instant can turn upside down everything that time erodes through its passing.

The image of luck (taken from *Ecleziast*, but well inserted at the level of the text, in meditation), is the one which completes the picture of humanity: luck has only hands and wings which make its flounder be in vain, but it does not have legs, because it never stays in one place, it cannot fix itself, it cannot evade, just for one moment from its changing condition. Just like Ovidiu's work, the work of the Romanian historian transmits a state of deep sadness: *Vrémea lumii soție și norocul alta/ El a sui, el a surpa, iarăși gata./ Norocului zicem noi ce-s lucruri pre voie/ Sau primejdii, cându ne vin, sau câte o nevoie./ Norocului i-au pus nume cei bătrâni din lume./ Elu-i cela ce pre multi cu amar să afume./ El suie, el coboară, el viața rumpe./ Cu soția sa, vrémea, toatele surpe./ Norocul la un loc nu stă, într-un ceas schimbă pasul./ Anii nu potu aduce ce aduce ceasul./ Numai mâini și cu aripi, și picioare n-are./ Să nu poată sta într-un loc niciodinioare.*

In the translation of the fragment which is part of the book of Quintus Curtius - *De rebus Alexandri regis Machedonum*, Miron Costin introduces the same ideas about the evanescence of the human condition: *...Așa zic bătrânii noștri, tătarii, că norocul n-are picioare, numai mâini și aripi. Cându-ți pare că-ți dă mînule, atuncea și zboară...*

The human model upon which Costin's entire work is built is that of the wise man who detaches himself from the deceiving game of the world and from the

tentations of the “ignorant human nature”, opposing to the changeable fate a lucid frugality and a total stability with himself¹².

Just like in *Epigonii*, the purpose of Costin’s poem is a didactic, moralist one, through the evocation of the glorious past, through the philosophical meditation upon the irreversible passing of time and the imminence of death, through the detachment of the superior human being from the mediocre life in which he lives. By projecting the human vainness in a cosmic plan, the poet tries to stress the burst of the feudal society towards the ephemeral glories and victories. Here we can find the Latin saying in *Gesta Romanorum* - *Quidquid agis prudenter agas et respice finem*, which is adapted to the historian’s rhythmicity - in the verses which summarize the poet’s conception about the deeds for which man is directly responsible: *Orice faci, fă și caută firșitul cum vine./ Cine nu-l socotește nu petrece bine; Tot ceea ce mâna ta găsește cu cale să faci, prin puterile tale, aceea fă! Căci nu e nici o faptă, nici o punere la cale nici cunoștință, nici înțelepciune, în șeolul în care te duci.*

The literary theme of the slippery fate implies the frequent use of the enumeration, the refreshment of the great glories lost in time. It also implies the presence of the interrogation *Ubi sunt qui ante nos?: Ubi Plato, ubi Porphirius,/ Ubi Tullius aut Virgilius?/ Ubi Thales, ubi Empedocles,/ Aut egregius Aristoteles?/ Alexander ubi rex maximus?/ Ubi Hector Trojae fortissimus.../ Ubi Helena Parisque roseus?/ Ceciderunt in profundum ut lapides;/ Quis scit an detur eis requies?*

Just like in Horatiu’s Odes, at Costin we find the names of the famous people reaped by death: *Unde-s ai lumii împărați, unde este Xerxes,/ Alixandru Machidon, unde-i Artaxers,/ Avgust, Pompeiū și Chesar? Ei au luat lume,/ Pre toți i-au stinsă cu vrămea, ca pre niște spume./ Fost-au Tيروس împărat, vestit cu războaie,/ Cu avare preste toți. Și multă nevoe/ Au tras hândii și tătarii și Asiia toată./ Caută la ce l-au adus înșelătoarea roată:/ Prinsu-l-au o fâmeae, i-au pus capul în sânge./ «Satură-te de moarte, Tيروس, și te sting/ De vărsarea singelui, o, oame înfocate,/ Că de vrăjmășia ta nici Ganghes poate/ Cursul său să-l păzească».*

Death appears in the same manner in the work of the Latin poet: *Palida mors aequo pulsat pede pauperum tabernes regumaque turres, Moartea, vrăjmașa, într-un chip calcă toate casă/ Domnești și-mpărătești, pre nime nu lasă.* The apocalyptic vision in the philosophical poem matches perfectly with Seneca’s words: “calamitosus est animus futuri anxius”.

The description of the universal extinction, through the image of the darkening of the sources of light of the universe, offers to the Romanian literature a first eschatological vision, in the thematic perspective of the poem *The life of the world*. The entire lyrical substance of the poem is based on the antithetic structure life – death, captured in a metaphorical way: *the sea, the clouds, the flower, the sun, the moon, the stars - the worm, the cutter, the sac, the clay, the ashes.* The idea of

12 Despre succesiunea istorică a modelelor umane, Al. Duțu, *Eseu în istoria modelelor umane. Imaginea omului în literatură și pictură*, Editura Științifică, București, 1972.

degradation and damage is suggested by the lexical forms in the plural referring to life (*the days the years , the times, the things of the world, etc*), in comparison with the singular of the images of death (*worm , sac , cutter, clay*).

The life of the world is a literate poem of biblical inspiration¹³ which keeps the didactic sense through the final precept: man can redeem his mistakes through the good deeds that he makes - the good becomes his utmost goal towards which he has to aspire. “The end of the poem *The life of the world*, proves that the tragic vision does not affect his beliefs so much as to not be able to affirm the possibility of a chance”¹⁴. Completing and extending Neagoe Basarab’s concept and anticipating Vasile Pârvan, Miron Costin is convinced that peoples live only through the deeds of their precursors.

In conclusion, the tragic vision of the poem proclaims, in essence, the values of life . The historian goes strongly against “today’s dreadful times”, supporting the preoccupation of those who “among other things found time to read”. Miron Costin acutely lived/experienced the feeling of having gone beyond his own destiny, through the work that he created in a heroic and affirmative manner. *Ia aminte, dară, o oame, cine ești pe lume,/ Ca o spumă plutitoare rămâi fără nume,/ Una fapta ce-ți rămâne, buna, te lățește,/ În ceriu cu fericie în veci te mărește*¹⁵.

Bibliography

- Costin, M., 1958, *Opere*, ediție critică cu un studiu introductiv, note, comentarii și variante, indice, glosar de P.P. Panaitescu, E.S.P.L.A, București
- Curticăpeanu, D., 1975, *Orizonturile vieții în literatura veche românească (1520-1743)*, Editura Minerva, București
- Duțu, Al., 1968, *Coordonate ale culturii românești în secolul XVIII (1700-1821)*, Studii și texte, E.P.L., București
- Duțu, Al., 1972, *Eseu în istoria modelelor umane. Imaginea omului în literatură și pictură* Editura Științifică, București
- Ivașcu, G., 1969, *Istoria literaturii române*, vol. I, Editura Științifică, București
- Petrescu, I. Em., 1978, *Eminescu. Modele cosmologice și viziune poetică*, Editura Minerva, București
- Petrescu, I. Em., 2002, *Configurații*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca
- Piru, Al., 1977, *Istoria literaturii române de la origini până la 1830*, Editura Didactică și Pedagogică, București
- Pistol, P., 2005, *Contexte clasice*, Editura Paralela 45, Pitești

¹³ Al. Piru, *Istoria literaturii române de la origini până la 1830*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977, p. 109.

¹⁴ D. Curticăpeanu, *Orizonturile vieții în literatura veche românească (1520-1743)*, Editura Minerva, București, 1975, p. 52.

¹⁵ M. Costin, *op. cit.*, p. 119.